

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DUS-07-220-MS/09

BPS

KABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynieto dn. 1.06.09

nr. 3165 podpis

Warszawa, dnia 23maja 2009 r.

J. Kwiek
S. K. R. E. T. A. K. I. A.
Biuro Prac Senatów
Wplynieto dn. 1.06
nr. 3884 podpis *M...*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

W odpowiedzi na wystąpienie Pana Marszałka z dnia 29 kwietnia 2009 r., znak: BPS/DSK-043-1590/09, dotyczące oświadczenia złożonego podczas 31. Posiedzenia Senatu RP w sprawie niepokojącej sytuacji finansowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uprzejmie informuję.

Sytuacja finansowa Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest w znaczącym stopniu uzależniona od realizacji założeń będących podstawą konstrukcji jego planu finansowego. Dwie najważniejsze grupy to założenia makroekonomiczne i prawno-systemowe. Ich realizacja w innej niż założono formie lub wielkości jest zazwyczaj znaczącym czynnikiem powodującym rozbieżności pomiędzy planowanymi a wykonanymi przepływami finansowymi, przez co Zakład zmuszony będzie do pokrycia powstałego niedoboru z dotacji z budżetu państwa (zaplanowana w budżecie na 2009 r. dotacja dla FUS wynosi 30.958.283 tys. zł) lub ze środków pozyskanych z kredytów.

Najważniejszymi wskaźnikami wpływającymi na przychody FUS są przeciętne miesięczne wynagrodzenie oraz zatrudnienie w gospodarce narodowej. Przeprowadzone symulacje wykazały, że zmiana wskaźnika wzrostu wynagrodzeń lub zatrudnienia w gospodarce o 1 pp. w stosunku do planowanych może skutkować niższymi wpływami ze składek na ubezpieczenia społeczne do FUS rzędu 1,0-1,1 mld zł.

Przychody FUS w pierwszym kwartale br. wyniosły ponad 35,3 mld zł (24,6% planu) i były wyższe o blisko 5,0 mld zł od przychodów w analogicznym okresie 2008 roku, z czego największą pozycję stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, których kwota wyniosła 21,7 mld zł wg wpływów (24,7% planu). Oznacza to, że pomimo pogarszającej się sytuacji na

rynku pracy do FUS w I kwartale br. wpłynęło o 7,0% więcej środków z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne niż w analogicznym kwartale 2008 roku.

Wydatki Funduszu w pierwszym kwartale 2009 roku wyniosły ponad 36,6 mld zł, co stanowiło 24,8% wydatków zaplanowanych na bieżący rok. Kwota ta jest o 4,7 mld zł wyższa (14,6%) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, co wiąże się ze wzrostem wydatków na świadczenia, w wyniku m.in. wyższego niż zakładano wskaźnika waloryzacji (106,1% wobec zakładanego w planie 105,7%). Ponadto obserwuje się znaczny wzrost liczby wypłacanych świadczeń, głównie w związku z korzystaniem z uprawnień do wcześniejszej emerytury przez mężczyzn urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., którzy osiągnęli wiek 60 lat i legitymowali się co najmniej 35-letnim okresem składkowym i nieskładkowym lub co najmniej 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, jeżeli zostali oni uznani za całkowicie niezdolnych do pracy (na mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego). W marcu br. z tego tytułu wypłacono świadczenia dla blisko 167 tys. osób przy planowanej liczbie 103,2 tys. osób (szacowane zwiększenie wydatków FUS w skali roku ok. 1,6 mld zł). Do innych czynników mogących skutkować zwiększeniem wydatków FUS należą m.in.

- silniejszy niż w latach poprzednich wzrost podstawy wymiaru świadczeń i kwoty bazowej na skutek obniżenia (łącznie o 5 pp.) składki rentowej finansowanej przez ubezpieczonego;
- podwyższenie podstawy wymiaru zasiłków i świadczeń w wyniku realizacji postanowień Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 czerwca 2008 r. (szacowane skutki wyrównań wraz z odsetkami za okres 3 lat rzędu 1,9 - 3,5 mld zł);
- przyznanie prawa do zasiłku chorobowego ubezpieczonym, którzy ukończyli 50 lat do 31 grudnia 2008 r. poczynając od 15 dnia niezdolności do pracy w ciągu roku kalendarzowego;
- zaliczenie opłaconych składek przez osoby prowadzące firmy i przebywające na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym od 1999 r. do daty wejścia w życie ustawy, na poczet zaległych i bieżących składek prowadzącym w dalszym ciągu działalność oraz zwrot zapłaconych składek w gotówce w przypadku, gdy zainteresowana już nie prowadzi działalności;
- umożliwienie z dniem 8 stycznia 2009 r. pobierania świadczeń osobom kontynuującym zatrudnienie u pracodawcy na rzecz którego wykonywano pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury;
- ponowne ustalenie podstawy wymiaru świadczeń dla okresów pozostawania w stosunku pracy, za który nie można ustalić podstawy wymiaru składek i przyjęcie obowiązującego w tym okresach kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (tzw. „okresy zerowe”).

Mając na uwadze powyższe zagrożenia, Zakład na bieżąco monitoruje sytuację finansową Funduszu i podejmuje działania służące zapewnieniu środków niezbędnych dla utrzymania płynności wypłat realizowanych świadczeń.

Zgodnie z informacją Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, aktualnie Fundusz posiada w bankach komercyjnych linie kredytowe na kwotę 2,5 mld zł. W przypadku znacznego pogorszenia się sytuacji gospodarczej w II połowie roku (w szczególności na rynku pracy), oraz gdyby dotacja do FUS z budżetu państwa okazała się niewystarczająca, Zakład podejmie dalsze kroki w celu zwiększenia dostępnej puli kredytów dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pragnę dodać, że w budżecie państwa w planie FUS po stronie wydatków zabezpieczone zostały środki na kwotę 56.456 tys. zł z przeznaczeniem na spłatę ewentualnych odsetek z tytułu zaciągniętych kredytów w bankach komercyjnych.

Jednocześnie odnosząc się do podniesionego w oświadczeniu problemu niekorzystnej struktury demograficznej społeczeństwa, uprzejmie informuję, że istotnie zachodzące w Polsce procesy demograficzne skutkować będą w przyszłości spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym. Zmiany te, o ile nie będzie towarzyszył im znaczący wzrost zatrudnienia (w szczególności osób po 50. roku życia), mogą doprowadzić do kurczenia się liczby osób pracujących oraz dynamicznego wzrostu liczby osób korzystających z różnego typu świadczeń z systemu pomocy i zabezpieczenia społecznego. W efekcie rosnąć będzie presja na system podatkowy i finanse publiczne, co prowadzi może do wzrostu kosztów pracy, fiskalizmu i spadku potencjału wzrostu gospodarczego.

W związku z powyższym, uprzejmie informuję, że resort pracy i polityki społecznej przygotował program „Solidarność pokoleń - działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób po 50 - tym roku życia”. Program ten jest pakietem działań rządowych zmierzających do poprawy stopnia zatrudnienia osób powyżej 50 - tego roku życia w Polsce, która jest niezbędna dla utrzymania wysokiego potencjału wzrostu gospodarczego w Polsce w perspektywie kolejnych kilkunastu lat.

MINISTER
Jolanta Fedak